

MILSTOLPEN

Österåkers Hembygdsförening

Nr. 3 – oktober 2018

Bengt Rundquist till minne

Vår medlem, glädjespridare och mångårig kontaktperson med Stockholms läns hembygdsförbund, Bengt Rundquist avled den 28 juni i år, tre dagar före sin 79-årsdag.

Bengt var uppvuxen på Dävensö i Mälaren och bodde många år i Kista innan han och hans hustru Maj flyttade till sitt lantställe i Åkersberga 2015. Bengt startade sin yrkesverksamma bana som befälselev inom Marinen. Efter mariningenjör-examen blev Bengt lärare inom ledarskap och pedagogik vid Berga Örlogsskolor. 1987 startade Bengt och Maj KvalitetsCentrum AB som arbetar med utveckling av kvalitets- och miljöledningssystem och livskvalitet.

Bengt var mycket musikalisk. Han spelade kornett som ung och blev intresserad av fäbodmusik under de många år som familjen hade fritidshus i Sälen. Bengt spelade också kohorn och näverlur i Transtrands Spelmanslag.

Alla minns vi Bengts framträdanden vid våra evenemang, som t.ex. Valborgs-firandet. Bengt stod på dansbanescenen, iklädd folkdräkt. Han blåste uppmärksamhetsfanfar på sin näverlur som inledning till varje nytt moment. Denna pampiga inramning passade som hand i handske till våra aktiviteter. Dessvärre fick vi inte uppleva Bengts fanfarer i år då ohälsa lade hinder i vägen.

Vi minns också med glädje Bengts "stenkaketräffar" och "stenkakediscon". Vid dessa hembygdskvällar i Vita huset spelade Bengt "örongodis" från 30-, 40- och 50-talen. Han hade en imponerande samling 78-varvare, drygt 2000 skivor, som han lagt över till sin dator. Med hjälp av medförd teknisk utrustning hade Bengt en enastående förmåga att välja ut melodier och teman som vi direkt tog till våra hjärtan. Det blev nostalgiska resor med artister som Sven Arefeldt, Alice Babs, Ulla Billquist, Elof Ahrle, Jussi Björling, Sigge Fürst, Evert Taube och flera andra av dåtidens berömda sångare. Vi fick också njuta av örhängen från andra sidan Atlanten med t.ex. Louis Armstrong och Benny Goodman.

Bengt var också värd för "mindfulness-promenader", s.k. gökottor, några vårar. Han samlade då intresserade vid lämpliga platser, t.ex. vid Trastsjöskogen. Där genomfördes sedan vandringar med särskild inriktning på att uppleva fåglarnas vårsång.

När en människa dör är han eller hon inte borta för alltid. Han eller hon lever vidare, fast i en annan existens, i våra minnen. Vi kommer att minnas Bengt som en eminent underhållare och en riktigt god kamrat.

Jörgen Thulstrup

Midsommar Ekbacken 2018.

Ja, visst blev det midsommar i Ekbacken i år igen med midsommarstång och lekar, men inte utan problem. En olycka kommer sällan ensam. Men vad var det som hände bakom kulisserna?

Först kom Birgit Lindholm med andan i halsen och talade om att musiker och lekledare var sjuka, och kunde inte komma. Nu var goda råd dyra. Vad gör vi? Birgit började ringa runt. Efter en stund kom hon tillbaka och talade om att hon hittat en lekledare som, trots det korta varslet, hade möjlighet att komma till undsättning. Genom sitt förflutna i Österåkers folkdansgille var det inga problem för henne att leda lekarna runt midsommarstången. Musik ordnades genom snabb inspelning från internet av danslekar och sången stod ÖHF:s egen revisor för. Inga problem för en van sångerska trots att hon inte kunde alla melodier och fick öva bara tio minuter innan dansen tog sin början.

När all publik strömmat till på ängen var det dags att hissa midsommarstången. Då dök nästa problem upp. Stången hissas upp med ett spel som drivs med en elmotor. Det har aldrig varit några problem med det, men har det börjat gått troll i midsommarfirandet, så fortsätter det. Vid fjärde försöket, rusade några "resliga karlar" in som med handkraft hjälpte till att lyfta stången. Det lyckades och stången restes till folkets jubel. Det visade sig att det blivit för mycket blomster på stången blev för tung för spelet. Äntligen började dansen runt midsommarstången med ny lekledare och sångerska. Dansen runt stången blev mycket lyckad, fullt med barn som dansade "små grodorna" och alla de andra danserna som hör till ett riktigt traditionellt midsommarfirande. Slutet gott, allting gott.

Text och bild Björn Pålhammar

Vad händer i Stenhagen?

Ja vad händer i Stenhagen, där vi har våra två hus, Hembygdsmuseet och Stenhagens handel. Man kan tro att det är "semesterstängt", men det förekommer "smygande" aktiviteter. I Hembygdsmuseet har vi en utställning om Biskopstuna (öppet första söndagen i månaden).

Den sammanfaller med den utgrävning som pågår i Biskopstuna under augusti, där ÖHF är aktivt engagerade. Det städas också runt huset, tegelpannor flyttas upp till det "nya" upplagsplatsen, trädgårdstjällen vattnas och rensas. Allt detta sköts av våra "husvärdinnor".

I Handelsboden pågår renoveringen. Vi börjar bli klara med grunden på ena långsidan och väntar på takarbetarna som skall hjälpa oss med taket på ena halvan. Vi håller även på med inventering av tegelpannor, då vi skall byta från tvåkupigt till enkupigt.

Björn Pålhammar.

Rapport från utgrävningarna i Biskopstuna

Sommaren 2018 kommer att gå till historien som den varmaste i landet i mannaminne och som en konsekvens av denna värme härjades vårt land av flera förödande terrängbränder.

Österåker skonades från dessa katastrofer; vi kunde i stället glädjas åt en månad av givande arkeologiska utgrävningar vid Biskopstuna. Genom ett fruktbart samarbete mellan Österåkers kommun kultur och fritid, Österåkers hembygdsförening och Arkeologerna genomfördes under augusti månad en omfattande forskningsutgrävning av fackmän och amatörer under ledning av arkeologerna Ann-Mari Hållans Stenholm och Lena Beronius Jörpeland under fyra intensiva varma sommarveckor nere vid borgruinen på Österskär.

En introduktionsdag på Åkersberga bibliotek den 1 augusti utgjorde starten, och redan dagen därpå inleddes arbetet med avtorvning av utgrävningsområdet. Denna gång låg inte tyngdpunkten på själva borgruinen - det var istället de strukturer i marken som upptäckts vid georadarundersökningar 2014 som skulle undersökas.

En medeltida borg av Biskopstunas dignitet måste bestå av en mängd kringbyggnader – kokhus, stall, smedja och liknande, det hade man sedan länge varit övertygad om. Men vad skulle man hitta?

Utgrävningsarbetet utfördes i sommarhettan av ett fyrtiotal entusiaster i skilda åldrar och den kunskap och det intresse som lades i dagen var minst sagt imponerande. Och inte mindre imponerande var den arbetsglädje som skapades av de professionella arkeologerna.

Ett verkligt utbyte av tankar, åsikter och erfarenheter ägde ständigt rum under alla utgrävningsdagarnas många ögonblick – till glädje för alla intresserade besökande och deltagare som fick uppleva det.

Vad fann man då i marken vid Biskopstuna? Förutom en mängd förväntade småfynd som keramik, metallföremål, benbitar och liknande var det byggnadskonstruktioner av skilda slag – stolphål, stenläggningar, murfundament och liknande - som bekräftade förekomsten av olika förväntade byggnader.

Bearbetning av fynden har inletts och kommer att fortgå under lång tid. Detta arbete kommer att bedrivas i samverkan mellan arkeologerna och deltagarna i kursen och kommer att redovisas i rapporter och så småningom sannolikt också i en utställning i Åkersberga. Du kan följa rapporteringen på webben:

arkeologerna.com/uppdrag/biskopstuna

arkeologerna.com/amatorarkeologer-graver-i-biskopstuna/

arkeologerna.com/nyheter/dagbocker-fran-faltet/

osteraker.se/biskopstuna

Text och bild Gunnar Winberg

ÖSTERÅKERS HEMBYGDS- OCH FORNMINNESFÖRENING

Centralvägen 55 184 32 ÅKERSBERGA

Telefon (svarare): 08-540 67980

Plusgirokonto 9814-5

Bankgiro 5632-8511

mail@milstolpen.org

Hemsida: www.milstolpen.org

facebook.com/osterakershembygdsforening/

Lösningar till Krypto nr 10:

SMEDBY TEGELBRUK

GALVATORHUSET

MASKINRUM

MASKINIST WALDAU

KILREMMAR

NITTONHUNDRATOLV (är bilden tagen)

VEVAXEL

ENGLBREKSKYRKAN (är byggd av tegel från tegelbruket)

Vinnare (av XX insända svar):

1. Bengt Gustavsson, Solna
2. Curt Wallin, Åkersberga
3. Britt Wrang, Åkersberga

Vinnarna får ” 150 års näringsutveckling i Österåker”